

”Maailma on tehty meitä varten”

30

TARINAA

LUKIOLAISUUDESTA

© Suomen Lukiolaisten Liitto 2015

Toimittajat: Anne Hietaharju & Robert Sundman

Lukiolaisten haastattelut: Anne Hietaharju (Elina Uutela, s. 6-7)

Valokuvat: Sonja Behm

Ulkoasu: Tuomas Järvenpää

Kiitokset: Anna Munsterhjelm & Einari Stylman

Paino: Printon, Tallinna

ISBN 978-951-98401-2-3 (nid.)

ISBN 978-951-98401-3-0 (PDF)

Tarinat ovat luettavissa myös osoitteessa www.lukio.fi/30.

SUOMEN
LUKIOLAISTEN
LIITTO

Lukiolaisten matkassa mukana:

*”Tässä mä seison, kaipausta rinnassa
Vaikka tää loppuisi yhdessä illassa
Maailma on minun, maailma on sinun
Maailma on tehty meitä varten
Jokainen tänne jonkun jäljen jättää”*

– Haloo Helsinki

Sisäpiiri, johon kaikki ovat tervetulleita

Muistatko, kun osallistuit ensimmäisen kerran Lukiolaisten Liiton tapahtumaan tai astuit ensimmäisen kerran toimiston ovesta sisään? Todennäköisesti sait vastaasi lauman kovaäänisiä lukiolaisia, hulluja perinteitä ja hyökyaallon verran positiivisuutta. Ja todennäköisesti sait vastaasi myös lämpimät tervetuloivotukset, mukaan joukkoon vetämisen ja muutaman huonon vitsin.

On olemassa suljettuja sisäpiirejä, ja sitten on olemassa Lukiolaisten Liiton kaltaisia sisäpiirejä. Näissä jälkimmäisissä jokainen on tervetullut mukaan, ja jokaista kohdellaan tasavertaisena riippumatta hänen taustastaan, ajatuksistaan tai vaikka koulumenestyksestä. Tällaisessa sisäpiirissä yhteisö on aina yksilöä vahvempi. Suomennettuna se tarkoittaa suunnilleen sitä, ettei yksi tai muutama epävarma päätijä pysty koskaan romuttamaan hyvää meininkiä. Porukassa, jossa tekeminen perustuu enemmän kannustamiseen kuin kilpailamiseen, jokaisella on parhaat mahdolliset edellytykset kasvaa hyvällä itsetunnolla varustetuksi aikuiseksi.

Tatu Koivisto
puheenjohtaja

Meidät tunnetaan maan kovimmasta opiskelijaedunvalvonnasta, mutta sekään ei ole ihan pieni saavutus, että tässä liitossa niitä edellytyksiä on vuosien aikana annettu tuhansille nuorille. Eikä ole sattumaa, että iso osa heistä on myöhemmin päätenyt merkittäviin tehtäviin vaikuttamisen, bisneksen ja kulttuurin parissa.

Lukiolaisten Liitossa on jo 30 vuotta suunnattu reippaasti – usein reteästikin – eteenpäin, kohti tulevaisuuden lukiota ja tulevaisuuden yhteiskuntaa. Juhlavuoden kunniaksi päätimme kerrankin pysähtyä ja tallentaa juuri tämän hetken. Kokosimme tähän julkaisuun 30 tarinaa vuoden 2015 lukiolaisuudesta – siitä, miten lukiolaiset näkevät ja kokevat maailman, lukion ja oman itsensä. Tarinoista välittyy alle parikymppisten kunnianhimo, jännitys, ilo, epävarmuus ja kokeilunhalu – mutta ennen kaikkea niistä välittyy rohkeus lähteä kohti tuntematonta ja luottamus siihen, että kaikki järjestyy.

Jos ja kun näistä tyypeistä kasvaa Suomen tulevaisuuden tekijöitä, voimme olla aika huoltomia.

Anna Munsterhjelm
pääsihteeri

SLL:n 30-vuotisjulkaisu on ollut yksi suuruudenhulluimmista projekteista, joissa olen ollut mukana.

Kuuden kuukauden aikana fiilis on ehtinyt vaihdella epätoivosta mahtavaan flowhun ja lukiolaisten osuville kommentteille yksin hihittelystä taas yksin itkeskelyyn, kun jonkun tarina on osunut syvälle.

Niin valtavasti kuin olen tästä projektista oppinutkin, isoimman jäljen muhun ovat jättäneet haastateltavat itse: 30 mielettömän rohkeaa lukiolaista, jotka kertoivat omista unelmistaan ja itselleen kaikkein kipeimmistä asioista niin avoimesti.

Kiitos, kun pääsin hetkeksi maailmaan!

Anne Hietaharju

toimittaja

”Lukiolaisena on omituisessa raossa”

Anna Enbuske, abiturientti

Lyseonpuiston lukio, Rovaniemi

”Olen ollut vanhempieni mukana partiossa ihan vauvasta lähtien. Sittemmin musta on tullut myös isonen ja opiskelijakunta-aktiivi.

Maailma on muuttunut mun elinaikana paljon ja etenkin teknologian kehitys on ollut huimaa. Mie en kuitenkaan koe, että omana lukioaikani maailma olisi muuttunut mitenkään merkittävästi. Ehkä juuri nyt sen suurimman muutoksen näkee itsessään: siinä, miten on muuttunut ihmisenä.

Olen seiskaluokkalaisesta asti kirjoittanut samaa blogia, jota kirjoitan vielä nykyäänkin. Viime aikoina se on vähän jäänyt, mutta kirjoitan omasta elämästäni edelleen viikoittain. Nykyään bloggaamisessa tuntuu olevan enemmän kysymys siitä, paljonko lukijoita on ja että istuuko tiettyyn tyyliin. Tässä on ristiriitaa: samaan aikaan, kun maailma muuttuu erilaisuutta hyväksyvämmäksi, ihmisille välittyä yhä selkeämpi muotti siitä, millainen pitäisi olla.

Tiesin 5. luokalla haluavani kuvataidellinjalle Lyseonpuiston lukioon. Hermoilin, mutta pääsin ilmeisesti hyvillä tuloksilla sisään. Seuraavaksi pyrin Helsingin yliopistolle

lukemaan psykologiaa. Sinne on tosin vaikea päästä, mutta pääsykokeisiin on vielä vajaa vuosi aikaa.

Lukiolaisena on omituisessa raossa. Lukio on tavallaan välietappi, mutta silti heti ensimmäisenä lukuvuonna kysytään, että mitäs sie nyt sitte oikeasti haluat tehdä isona. Samaan aikaan ammattikoulussa ja ammattilukiossa opiskelevat kaverit huitelevat, että lukiolainen valmistuu Siwan kassalle. Ehkä se johtuu siitäkin, että mulla on ammattikoulussa opiskelevia kavereita aika vähän. Lukioiden välillä taas on leikkimielistä kilpailua, mutta oikeasti kaikilla on paljon kavereita ristiin.

Jatkossa huolettaa, kun toisen asteen oppilaitoksia on yhä harvemmassa. On ahdistava ajatella, että 15-vuotiaana pitäisi tietää, mitä haluaa – ja olla valmis muuttamaan toiselle paikkakunnalle.

Haluaisin kirjoittaa kirjan. En tiedä mistä, enkä miksi. Mutta tulis tehtyä jokin asia alusta loppuun itse.

Toivon, että musta tulee isona rento – ja vähän nykyistä rohkeampi.”

”Jotkut ovat tottuneet ajattelemaan, että jos ei näe, niin on päässä jotain vikaa”

Miki Heikkilä, abiturientti

Kouvolan lyseon lukio, Kouvola

”Mä olen ollut syntymästä asti sokea. Näen valoja, varjoja ja hahmoja, eli pystyn liikkumaan tutuissa paikoissa suhteellisen hyvin, mutta vieraisissa paikoissa tarvitsen opastusta. Sille ei voi mitään, mutta sen kanssa oppii elämään. Pyrin siihen, että positiivisuudella mennään päivästä toiseen. Ihan hyvin se on onnistunutkin.

Olen tykännyt lukioista tosi paljon. Opettajat ja muut opiskelijat ovat ottaneet mut hyvin vastaan, enkä ole kokenut dissaamista tai sorsimista. Jos on joku pari- tai ryhmätyö, niin munhan on vähän hankala löytää paria luokasta, kun ne jakautuu niin nopeasti. Yleensä sitten joku aina tulee sanomaan, että mä voin olla sun pari.

Opiskelijakuntatoiminnassa olen ollut mukana ekasta luokasta lähtien. Se on ollut parasta lukiossa. Siinä saa tuntea olevansa osa porukkaa. Mä hain opiskelijakuntaan mukaan, koska mua kiinnostaa kokoustaminen ja päätöksenteko. Pääsee sitten vähän mukaan siihen niin sanottuun pieneen piiriin päättämään asioista.

Harrastin pianonsoittoa yhdeksän vuotta, mutta lopetin sen lukion alussa. Nykyisin

mulla ei ole mitään varsinaista harrastusta, mutta tutkin usein tietokoneella nettisivuja ja laitan niiden esteettömyydestä palautetta ylläpitäjille. Se on mun tapa pyrkiä helpottamaan muiden näkövammaisten työtä.

Ihmisten suhtautuminen mun näkövammaan on tosi paljon siitä ihmisestä kiinni. Jotkut tarjoutuvat rempseästi opastamaan ja kysyvät, että mihin mun tarvis päästä. Toiset taas menevät lukkoon, kun ne ei tiedä, miten niiden pitäisi suhtautua muhun. Jotkut ovat tottuneet ajattelemaan, että jos ei näe, niin on päässä jotain vikaa.

Mä oon kasvanut pitämään puoleni. On pakko olla omien oikeuksiensa vartija, sillä ei kukaan muukaan tee sitä sun puolesta. Mulle on tärkeitä hoitaa itsenäisesti kaikki jutut, jotka vaan pystyn hoitamaan: laskujen maksamisen, pankkiasiat ja niin edelleen. Jos oot riippuvainen jostain näkökyvystä, niin se on musta vähän kökököä.

Lukion jälkeen haen varmaan suoraan opiskelemaan. Mulla on kaksi vaihtoehtoa: ammattikorkeaan tradenomiksi tai sitten yliopistoon opiskelemaan yhteiskuntatieteitä.”

”Mä en jää vain pelkäksi lupaukseksi”

Christian Heljanko, abiturientti

Mäkelänrinteen urheilulukio, Helsinki

”Pelasin jalkapalloa pienempänä ja aloitin lätkän vasta vähän myöhemmin. Olisinko mä ollut 12- vai 13-vuotias, kun piti valita, että kumpaa haluan pelata tosissani. Jääkiekossa mulla oli vähän paremmat edellytykset, joten sitä oon sitten sen jälkeen pelannut.

Märsky vaihtui itse asiassa vasta vikana iltana yhteishaussa ykkösvalinnaksi. Onneksi vaihdoin – ei lukiosta olisi varmaan tullut muuten mitään. Ensimmäisen kahden vuoden ajan mulla oli paljon maajoukkureissuja, ja nyt olin keväällä kuukauden koulusta pois MM-kisojen takia. Normaalityössä olisin lentänyt kaikilta kursseilta ulos viikossa tai kahdessa. Märskyssä joustetaan käytännössä kaikesta, jos vaan hoidat hommat itsenäisesti.

Meitä on 850 opiskelijaa, joista yli 600 on urheilijoita. Mä oon viihtynyt tosi hyvin, samanhenkisyys varmaan yhdistää. Luulen, että jos mä olisin normaalilukiossa, niin olisin vähän sellainen silmätikku.

Monesti jääkiekkopiireissä käy niin, että kouluttautuminen jää kokonaan, kun nousee liigarinkiin. Just tänään juttelin muutaman loukkaantuneen kaverin kanssa. Ne miettii, mitä tapahtuu sitten, jos kaikki loppuukin,

kun ne eivät ole käyneet kouluja. Mihin pääsee töihin ja muuta.

Nyt kun on itsekkin ollut loukkaantuneena, niin kyllähän se pistää vähän miettimään. Sen takia kannattaa olla joku varasuunnitelma. Mä oon ajatellut, että kun mä valmistun lukiosta, alan opiskелеmaan jotain. Varmaan jotain bisnestä, ehkä rahoitusta.

Kyllähän sitä on aina halunnut pelata lätkää ammatikseen, mutta nyt kun on mennyt hyvin pari kautta niin on alkanut tuntua, että tässähan voisi ihan pärjätä. On alkanut satsata enemmän. Niitä on niin paljon, kenellä nousee jalat tässä kohtaa maasta. Siihen ei ole mun mielestä kenelläkään varaa, sillä nythän on vasta vaikeimmat hetket edessä.

Mä haluan kuitenkin näyttää, että mä en jää vain pelkäksi lupaukseksi.

Loukkaantuneena tekee pahaa kattoo treenejä, koska mä haluaisin niin paljon pelata. Vaikka keväälläkin välillä mietti, että voisiko vaan jäädä makaamaan tähän pukukoppiin, kun väsyttää niin paljon, niin nyt tajuaa, kuinka paljon sitä kaippaa. Kuinka tarvis päästä jälle.”

”Pitäisiköhän sittenkin hiljentää ja pysähtyä”

Enna Hiltunen, abiturientti

Kittilän lukio, Kittilä

”Mun pikkuveljellä Antilla todettiin sydänvika, kun hän syntyi. Äiti ja isä toivat sairaalasta kuvia, joissa näkyi lastenkardiologeja. Nähtyäni ne kuvat mie sanoin, että haluan myös lastenkardiologiksi. Ja jos lääkäriksi haluaa, niin pitää mennä lukioon ja sitä kautta lääkkeseen – lukio oli mulle siten ihan itsestään selvä valinta. En ole koskaan mitään muuta vaihtoehtoa ajatellutkaan.

Lukiossa mulla oli sitten tosi paljon kursseja valittuna ja kaikissa jaksoissa ihan täysi lukujärjestys. Sen lisäksi oli paljon kaikkia harrastuksia ja muuta toimintaa. Monet niistä oli sellaisia, joissa olin mukana velvollisuudentunnosta. Tein myös tosi paljon töitä samaan aikaan, joten päivät olivat pitkiä.

Monesti tein läksyjä yömyöhälle asti. Jos oli kokeita, niin oli ihan tavallista, että saatoin mennä viiden aikaan aamulla nukkumaan. Omat hälytyskellot alkoivat soida siinä vaiheessa, kun aloin saamaan ykkösluokan keväällä paniikkikohtauksia. Sen jälkeen alkoi tulemaan kaikkia muitakin fyysisiä oireita.

Olin itse päättänyt, että teen viisi kurssia kesän aikana, jotta saan lukion käytyä kolmeen vuoteen. Heinäkuussa selasin meidän psykologian kirjaa ja sieltä mie löysin stressitestin, jonka sitten huvikseni täytin. Siinä kovan

stressin raja oli 250 pistettä ja mie sain siitä 433. Siinä kohtaa aloin miettimään, että pitäisiköhän sittenkin hiljentää ja pysähtyä.

Kiitän varmaan loppuelämäni sitä psykiatrista sairaanhoitajaa, kenellä mie kävin terapiassa kahden vuoden ajan. Meidän koulun kuraattori auttoi pääsemään irti harrastuksista, jotka olivat mulle enemmänkin rasitteita. Uskalsin myös sanoa mun työpaikkaan, että mie en tule enää teille töihin.

Kakkosvuoden keväällä me oltiin lähdössä Prahaan leirikouluun ja me mietittiin äidin ja isän kanssa, että lähdenkö mie ollenkaan sinne. Pelkäsin ihan hulluna sitä reissua. Olin ihan varma, että kyllä mie varmasti kuolen tän matkan aikana, kun lentokone tippuu tai auto ajaa rotkoon. Mutta mie tiesin myös, että jos tuun sieltä reissulta kotiin elävänä, niin mie oon voittaja.

Ja niin siinä oikeasti kävi. Mie tulin sieltä kotiin, eikä mulla ole ollut yhtään paniikki-kohtausta sen jälkeen.

Nyt mulla on sellainen olo, että haluan tehdä sitä, mikä milloinkin hyvältä tuntuu. Sitten, kun jossain vaiheessa saan sen opiskelupaikan lääkkisestä, niin menen sinne. Mutta just nyt mie haluan nauttia nuoruudesta, matkustella ja kokea asioita.”

”Etelä-Afrikassa päiväkotilapsi ja lukiolainen ovat sama asia”

Helmiina Hirvonen, abiturientti

Viherlaakson lukio, Espoo

”Me tultiin Etelä-Afrikkaan keskellä sikä-läistä talvea, joka on hirveämpi kuin suomalainen talvi, sillä taloissa ei ole lämmitystä. Mun host-perhe tuntui aluksi hyvältä. Musta oli kuitenkin hassua, etten periaatteessa koskaan saanut tehdä mitään tai nähdä kavereita vapaa-ajalla.

Kahden kuukauden kohdalla olin ihan valmis tulemaan takaisin kotiin. Mulla oli hirveä koti-ikävä ja itkin koko ajan. Tuntui, että multa oli otettu koko mun vapaus pois. Äidin oli tarkoitus varata mulle lentoliput takaisin Suomeen. Yhtenä yönä näin kuitenkin unta, jossa tulin kotiin ja kaikki nauroi mulle sen takia, etten pystynyt olemaan loppuun asti Etelä-Afrikassa. Sen jälkeen päätin jäädä.

Siitä lähti sitten ylämäki: vaihdoin vähän ajan päästä perhettä, ja musta tuli mun uuden host-siskon kanssa tosi läheisiä. Mun host-äiti lähettelee mulle vieläkin viestejä, joissa se kertoo, että niillä on ikävä mua.

Suomalaisessa lukiossa on vapaamuotoisempaa ja melkein kaikki on paljon paremmin

kuin eteläafrikkalaisessa koulussa. Meidän luokan abit Etelä-Afrikassa oli erittäin äänekkäitä, ja vaikka ne olivatkin aika innokkaita oppimaan, niin ei ne kuitenkaan olleet yhtä kypsiä kuin suomalaiset lukiolaiset. Mutta se saattaa johtua siitä, että niitä kohdellaan luokassa kuin vankeja tai päiväkotilapsia.

Suomessa lukiolainen on aikuinen. Etelä-Afrikassa päiväkotilapsi ja lukiolainen ovat sama asia.

Parhaita asioita vaihdossa oli se, että oppii itsestään aika paljon. Lisäksi oppi toisesta kulttuurista ja sen jälkeen tulee semmoinen motivaatio oppia englantia paljon paremmin. Sain uusia kavereita, toisen perheen ja kodin sekä ihmisiä, jotka rakastaa mua ja mä niitä. Ihmiset ovat sanonneet, että musta on tullut kypsempi sen jälkeen, kun palasin Etelä-Afrikasta.

Lukion jälkeen pidän välivuoden. Ajattelin lähteä töihin ja ehkä Etelä-Afrikkaan. Mä haluaisin ihan hirveästi päästä Helsingin yliopistoon opiskelemaan englannin opettajaksi.”

”En mä yleensä mainitse erikseen, että mulla on tyttöystävä”

Mimmi Huuhtanen, 2. vuosikurssin opiskelija

Helsingin medialukio, Helsinki

”Mä oon aina tiennyt, että oon homoseksuaali. Taisin olla 12-vuotias, kun mulla oli ensimmäinen tyttöystävä ja menin kertomaan mun vanhemmille siitä. Ne väitti, että se on vaihe, mutta ei se sitten ollut. Sitä kuulee muiltakin ihmisiltä, et ne on kuullut saman selityksen vanhemmiltaan.

Mun tyttöystävän kanssa me ollaan oltu kohta neljä vuotta yhdessä. Meillä oli jotain yhteisiä piirejä ja vaan ajauduttiin viettämään enemmän aikaa yhdessä. Sitten se jotenkin tapahtui. Nyt kun mun tyttöystävä alkaa kirjoittamaan, niin me ei ehditä näkemään niin usein, mutta ihan riittävästi kuitenkin.

En mä yleensä mainitse erikseen, että mulla on tyttöystävä. Jos puhutaan jostain muusta aiheesta, niin saatan sanoa, että mun tyttöystäväkin harrastaa tätä tai sekin on hyvä tässä. Se vaan tulee puheeksi ohimennen, ja yleensä ihmiset ohittaa sen kysymättä sen enempää kysymyksiä. Kun ottaa itse sellaisen asenteen, että tää on ihan normaalia, niin ei kukaan ala kyseenalaistamaan sitä.

Kun mä toin mun tyttöystävän yläasteella joku päivä kouluun ja menin tervehtimään sitä käytävälle, niin sieltä vyöryi koko luokka perässä ulos katsomaan. Silloin se oli jotenkin ihmisille poikkeuksellista, ja tuntui vähän kiusalliselta olla normaalisti. Nykyään ketään

ei kiinnosta yhtään sen enempää kuin kenenkään muunkaan parisuhde. Yhtään negatiivista reaktiota ei ole vielä tullut, enemmän se on sellaista uteliaisuutta. Multa saatetaan esimerkiksi tulla kysymään, olenko mä nähnyt kaikki *Orange is the new blackin* tuotantokaudet, ja mä en ole katsonut kuin puolet ensimmäisestä tuotantokaudesta.

Meillä oli kokeenpalautuspäivä silloin, kun oli se mielenosoitus tasa-arvoisen avioliittolain puolesta. Moni mun kaverikin tuli mukaan ihan kannatuksen vuoksi ja se oli tosi kiva. Mä laitoin siitä opettajille rehellisesti sähköpostia ja kerroin, että en ole tulossa sinä päivänä kouluun ja kerroin, missä mä oon. Osalta opettajista tuli sellanen vastaus, että en ok ja suurimmalta osalta tuli sellanen vastaus, että ”hyvä, tämä on kelvollinen syy olla pois koulusta”. Meidän koulun opettajat vaikuttaa olevan aika edistyksellisiä.

Lukion jälkeen mua kiinnostaisi meribiologia tai 2D-animointi. Kumpaakaan ei voi opiskella Suomessa, eli pitäisi lähteä ulkomaille. Mä en kuitenkaan halua työskennellä ulkomailla koko aikaa, koska Suomen verovaroilla on maksettu mun koulutus. Oon sitä mieltä, että kyllä mun pitää maksaa takaisin työskentelemällä Suomessa sen jälkeen, kun valmistun.”

”Myö oltiin Niikan lukion viimeiset ylioppilaat”

Oona Immonen, ylioppilas (2015)

Niinivaaran lukio, Joensuu

”Laulanuthan mie oon siitä asti, kun oon osannut puhua. Kasiluokalla kuulin, että Niinivaaran lukiossa on musiikin linja. Kun mie sitten kävin tutustumassa siellä Niikalla hakuvuotena, niin päätin, että tänne mie tuun!

Niinivaaran lukion lakkauttamisesta oli ollut puhetta jo monta vuotta. Meille sanottiin, että se lukio todennäköisesti päättyi silleen, että myö ollaan viimeiset ylioppilaat. Mie siis tiesin sen, mutta hain sinne siitä huolimatta.

Kyllähän lakkauttamista vastustettiin aika pitkään, mutta silloin kun se päätös tuli, niin eihän sille enää mahtanut mitään. Piti vaan hiljaa hyväksyä, että okei, näillä nyt sitten mennään.

Kun lukiossa tuli mahdollisuus päästä opiskelijakunnan hallitukseen, niin mie hain ja pääsin mukaan. Myö aloitettiin jo silloin miun ensimmäisenä hallitusvuonna keskustelut Joensuun yhteiskoulun lukion hallituslaisten kanssa siitä, mitä voitaisiin järjestää näiden yhdistymishommien myötä. Myö saatiin osallistua esimerkiksi sen uuden lukion logon valitsemiseen ja päästiin myös

kommentoimaan tällaisia sisustustyyppisiä asioita. Myö myös järkättiin viime syksynä kahden viikon varoitusaajalla kummankin lukioiden opiskelijoille sellainen ryhmäytymisiltapäivä, mikä onnistui yllättävän hyvin, vaikka meille oltiin annettu kaksi viikkoa aikaa tehdä se homma.

Myö tullaan kyllä kaikki aina ihan ylpeydellä sanomaan, että myö oltiin Niikan lukion viimeiset ylioppilaat. Se on vähän kaksi-piippuinen juttu. Tavallaan sitä muistelee kaiholla, mutta samalla on ylpeä siitä, että on saanut käydä sen lukion ja kokea sen vielä näin viimeisten joukossa.

Meidän ylioppilasjuhla oli tosi haikea. Se oli vähän sellainen tunteiden sekamelska. Suurin piirtein kaikki itki siellä juhlassa, kun ruvettiin muistelemaan vanhoja ja oli kaikkia ylioppilaiden puheita. Miulla oli vielä pahin tilanne siinä, kun miun piti laulaa ylioppilaiden puheen jälkeen. Se meni vähän plörinäksi. Kun ekat pari säkeistöä oli laulanut, niin sit rupes tulemaan sitä itkua ja ääni meni ihan murrokseen.

Se oli aika mielenkiintoista kuunneltavaa.”

”Työ on tavallaan irtiotto arjesta”

Katariina Järvinen, abiturientti

Tikkurilan lukio, Vantaa

”Vuoden 2013 keväällä mun vanhemmat erosivat, ja isken muuttaessa pois meidän talon yhteydessä ollut bänditila jäi tyhjäksi. Me mietittiin mun äidin ja siskon kanssa, mitä me haluttaisiin sille tilalle tehdä. Sitten äiti ehdotti, että voitaisiin rempata se mun tilaksi ripsienpidennysten laittamista varten. Mä olin edellisenä syksynä puhunut, että olisi kivaa tehdä ripsiä.

Mun ei ollut koskaan tarkoitus lähteä yrittäjäksi. Alkuperäinen suunnitelma oli se, että teen ripsiä harrastusmielessä kavereille. Mutta sitten puskaradion kautta kaikki alkoi kuulemaan asiasta ja mulle tuli niin paljon halukkaita laitettavaksi, että vähän pakostakin laitoin toiminimen pystyyn.

Koulussa hirveän moni ei tiedä, että olen yrittäjä. Tietysti mun parhaat kaverit tietää ja totta kai siellä on myös mun asiakkaita tosi paljon, mutta hirveästi en ole puhunut tästä kenellekään. Koulussa saattaa olla kuitenkin jonkin verran kateutta, koska on tosi paljon niitä, jotka ei oikein saa vanhemmilta rahaa ja joilla ei ole töitä. Mä en tykkää tehdä itsestäni numeroa – ylimielisyys olisi kaikista kauhinta mitä voisi olla.

Yrittäjyyden myötä musta on tullut itsenäisempi. Jos jollain asiakkaalla on vaikka vaikeat ripset ja mä joudun miettimään, mitä niiden

kanssa teen, niin en mä voi mennä kysymään äidiltä apua. Ei se tiedä ripsistä mitään. Mutta vaikka mä oon aina ollut aika rohkea, ei sitä itsevarmuutta perustaa oma yritys olisi ollut tarpeeksi, jos vanhemmat eivät olisi kannustaneet. Sillä on ollut tosi paljon merkitystä, varsinkin silloin 15-vuotiaana.

Toisaalta työ on tavallaan irtiotto arjesta, kun pääsee omaan työhuoneeseen rauhoittumaan. Lukion alussa äiti sanoi, että mä teen kyllä liikaa töitä. En kuitenkaan omasta mielestäni tehnyt, sain lukionkin hoidettua ihan hyvin. En mä usko, että olisin pärjännyt lukiossa millään tavalla paremmin, jos mulla ei olisi töitä. Jos en tekisi töitä, niin mä varmaan kattoisin kotona telkkaria.

Nyt kun on ollut kirjoituksia, niin oon kuitenkin ollut kokonaan pois töistä. Ne on mulle sen verran tärkeä juttu, ja koulu on aina ykkösenä.

Kyllä mä venaan sitä aikaa, kun voin tulla taas kuukauden päästä töihin. Moni asiakas sanoo, että ripsihuolto on vähän kuin tulisi psykoterapiaan: siinä sitä makaa laitettavana silmät kiinni ja juttelee kaikki asiat läpi. Me sitten pohditaan yhdessä, mitä kaikille niille jutuille voi tehdä. Vaikka mullakaan ei ole mitään hajua välttämättä, niin kuitenkin me koitetaan yhdessä miettiä ratkaisuja.”

”Lukiassa kaikki alkoi mennä eri tavalla”

Riina Kaleva, 2. vuosikurssin opiskelija

Teuvan lukio, Teuva

”Mä olin koko yläasteen tosi yksinäinen, eikä mulla oikein ollut kavereita. Harrastin kyllä jalkapalloa, mutta sitten lopetin sen, kun en oikein päässyt mukaan siihen joukkueeseen. Mä jotenkin jämähdin siihen rooliin koko yläasteen ajaksi. Kun kaikki tiesi, että mä oon ujo ja hiljainen, niin kukaan ei edes ajatellut, että voisין olla jotain muuta.

Hankaluudet alkoi siitä, kun äiti ja iskä erosivat. Äidillä oli uusi mies, joka oli väkivaltainen sitä kohtaan. Se oli rauhatonta aikaa kotona. Kun pienimmät lapset syntyi, mun piti ottaa paljon vastuuta niiden hoidosta. Kaikki kaverisuhteet jäi, kun mä olin aina vaan kotona hoitamassa niitä tai tekemässä läksyjä ja kotitöitä. Mun isosiskokin asui silloin vielä kotona, mutta se eristäytyi kaikesta, jolloin se vastuu jäi mulle. Yleensä esikoinen on vastuunkantaja, mutta meillä se olin minä.

Yläasteella mulla alkoi syömishäiriö. Ei se mikään kauhean paha ollut ikinä, mutta koko ajan oli semmoista epävarmuutta ja tunnetta siitä, ettei ollut ikinä tyytyväinen itseensä. Koko ajan piti yrittää syödä vähemmän ja liikkua enemmän, tuntui ettei mikään riittänyt. Mä kuitenkin tutustuin yläasteella Saltaan, jonka kanssa juttelin kaikesta. Se auttoi mua hakemaan apua terveydenhoitajalta. Mä pääsin käymään syömishäiriöhoidoissa ja

kävinkin niissä edellisenä kesänä tosi paljon, että sain ne hoidettua pois ennen kuin lukio alkoi.

Lukiassa kaikki alkoi mennä eri tavalla. Mä sain kavereita. Meille muodostui tosi tiivis kaveriporukka, jonka kanssa ollaan tosi paljon tekemisissä. Välillä lukiassa on ollut rankkaakin. Kielet ovat olleet mulle vaikeita, joten on pitänyt lukea tosi paljon. Sitten kun on tullut huonoja numeroita, niin on pitänyt uusia kokeita. Mutta lukiossahan on paljon kovempi tasokin, että ihan hyvin on mennyt siihen nähden.

Lukiassa mä oon muuttunut paljon itsevarmemmaksi ja rohkeammaksi. Vaikka oon aina tehnyt niin kuin muutkin, niin nyt uskallan tehdä omia päätöksiä. SLL:ssäkin on ollut ihanaa. Mä oon Pohjanmaan piirissä kaikista pienin ja mulla on lempinimikin, POPin beibi. Olin ainoa ykkönen toiminnassa mukana viime vuonna, ja on ollut tosi ihanaa, kun on saanut olla se kaikista pienin, josta muut pitää huolta.

Mä oon aina ollut se vastuunkantaja, joten nyt oon saanut olla vaan rennosti. On ollut kiva päästä reissaamaan ympäri Suomea ja tekemään kaikenlaista, kun kotona on tilanne rauhoittunut niin paljon ja sisarukset kasvaneet. Mulla on nyt aikaa omille jutuille.”

”Lukio oli mulle nousukautta, joka huipentui Talousgurun voittoon”

Otso Kirveskari, ylioppilas (2015)

Kuninkaantien lukio, Espoo

”Mun talousinnostus alkoi kunnolla jo ennen lukiota. Silloin kun eurokriisissä alkoi tulla näitä tukipaketteja, niin aloin miettiä, että mitä järkeä näissä on. Myöhemmin se kiinnostus on laajentunut talouden muihinkin alueisiin.

Taloustalouden kilpailusta mulle kertoi ensin mun lukion opettaja. Osallistuin siihen jo vuonna 2014, jolloin voitin koulun parhaan palkinnon, mutta en päässyt vielä finaaliin. Sitten kun se kisa tuli uudestaan vuoden päästä, niin mietin ensin, että jaksanko mä nyt mennä kun on ylppäritkin tulossa. Mutta sitten lopulta päätin, että okei, ehkä mä meen. Kun mä pääsin valtakunnalliseen finaaliin, tajusin, että nyt tässä on mahdollisuus välttää kolmen kuukauden lukurumba kauppiksen pääsykokeisiin.

Se voittajien julkistaminen oli aika stressaava tilanne, kun tiesi, että siinä on panoksena opiskelupaikka Aalto-yliopiston kauppiksessa. Kun kerrottiin ensin kolmanneksi parhaan nimi, ja mä tajusin, etten se ollut minä, niin siinä vaiheessa mua alkoi stressaamaan vielä enemmän. Sitten sanottiin toinen nimi ja sekään en ollut minä. Mä tiesin, että mulla meni aika hyvin se essee, joten silloin oli syke todella korkealla.

Se oli hieno tunne, kun kuuli oman nimensä ekana. Tunne siitä, kun on saavut-

tanut sen, mitä on tavoitellut ja vielä vähän enemmänkin, on uskomaton. Kun ajoin kisan jälkeen kotiin, kuuntelin parikin kertaa matkalla *What a feeling* -kappaletta niin, että Audin kaiuttimet saivat tehdä tosissaan töitä.

Lukio on ollut mulle muutenkin henkisesti hedelmällistä aikaa, suorastaan nousukautta, joka huipentui sitten Talousgurun voittoon. Lukioaika oli kasvattava, mutta en mä kuitenkaan koe haikeutta nyt, kun se on ohi. Se oli yksi elämänvaihe ja opiskelu tähtää kuitenkin aina siihen seuraavaan vaiheeseen. Siellä oli hyvät opettajat, kivat koulukaverit ja värikkäät historian kurssit, joilla meidän historianopettaja puhui historiasta niin teatraalisella tavalla, että suorastaan odotin aina seuraavaa tuntia. Mutta kyllähän ihminen haluaa mennä elämässään eteenpäin. Vaikka lukio oli mukavaa aikaa, niin en mä sitä haluaisi seuraavaa 50 vuotta tehdä.

Taloustalouden kisa antoi luottamusta siihen, että muutkin jutut järjestyvät. On sellainen varma tunne siitä, että opinnoissa tuskin tulee mitään ongelmia ainakaan kansantalouden kurseissa. Aluksi mä olin vähän skeptinen sen suhteen, että selviänköhän mä jostain rahoituksen matikasta. Nyt mä en ole enää niin skeptinen vaan luotan siihen, että asiat järjestyvät. Usein moni asia vaikuttaa paljon vaikeammalta, kuin mitä se oikeasti onkaan.”

”Vähän sitä miettii, että löytääkö sen oman juttunsa”

Rosa Koops, ylioppilas (2015)

Keuruun lukio, Keuruu

”Mä oon jotenkin aina ajatellut, että meen lukioon. Vaikka en mä tiedä vielääkään, mikä musta tulee isona. Nyt on miettinyt jälkepäin, että lukiossa on ollut tosi kivoja hetkiä, vaikka välillä on ollut vaikeata. Opinnot eivät lukiossa olleet mulle niin tärkeitä, että mun tarvitsisi saada kymppi kaikesta. Otin lukiossa aika rennosti, välillä ehkä vähän liiankin. Isommassa roolissa oli kavereiden kanssa oleminen ja kaikki muu, mitä siellä oli.

Vanhoiden tanssit oli sellainen kokemus, jota olin odottanut jo ihan pienestä asti. Penkkarit oli myös tosi kivat – oli hauskaa suunnitella porukalla, mitä tehdään. Meidän penkkareista tykkättiin tosi paljon: meillä oli ensimmäistä kertaa teemana globalisaatio. Mä pukeuduin itse Krokotiilimieheksi. Me tehtiin kouluun sellaisia erilaisia vyöhykkeitä, yhdessä luokassa oli vaikka Englanti ja toisessa Havaiji. Niihin vyöhykkeille me oltiin askarreltu paljon kaikkea hienoa, tehtiin esimerkiksi *Big Ben*.

Harrastukset ovat olleet mulle tosi tärkeitä siinä koulun ohella, vaikka välillä se on vähän raskasta, kun on ollut raskaampi viikko koulussa. Ja kun talvella on kylmää niin välillä on ollut sellainen olo, että ei jaksaisi koulun jälkeen lähteä enää kotoa. Mutta aina kun jaksaa

raahautua sinne harkkoihin niin muistaa, miksi jaksoi tulla. Mulle on kuitenkin tosi tärkeätä, että saa välillä vähän ajatukset muualle ja pääsee tekemään sitä, mistä tykkää.

Sain eilen tietää, että vähän reilun parin viikon päästä edessä on muutto Tampereelle. Tampere on aina ollut sellainen paikka, mistä mä oon aatellut, että siellä olisi kiva asua joskus. Eikä täällä Keuruulla voi oikein muutenkaan jatko-opiskella, ellei käy sitten Jyväskylässä.

Toivottavasti mä pääsen ensi vuonna kouluun siellä Tampereella, vaikka ei mua oikeastaan haittaa se, etten päässyt nyt. Mulla ei oikein vielääkään ole selvillä, mikä ala mua kiinnostaa. Mä tykkään ihmisläheisestä työstä, niin varmaan lasten kanssa jotain. Lastentarhanopettajan ja luokanopettajan koulutus ovat sellaisia, joita oon miettinyt. Ehkä vähän pelottaa se, että noihin paikkoihin ja kouluihin, jotka mua kiinnostaisi, on aika vaikeaa päästä. Vähän sitä miettii myös, että löytääkö sen oman juttunsa. Mutta kyllä mä uskon, että sekin jossain vaiheessa selviää. Onhan tässä vielä aikaa.

Kyllä mä kuitenkin yritän heti vaan päästä opiskelemaan, kun se on mahdollista.”

”Lukiossa saapi painottaa sitä, mikä itseä kiinnostaa”

Penja Korkkonen, 2. vuosikurssin opiskelija

Kajaanin lukio, Kajaani

”Ei koulu ole mulle tärkeintä, kyllä aika moni muu asia menee siihen edelle. Mie harrastan musiikkia ihan sillain omaksi iloksi, mutta kuitenkin tosissaan. Vuosi sitten minua pyydettiin soittamaan musiikkiopiston bändiin, sinne haluttiin saksofonin soittaja. Mie ajattelin, että mikäs siinä, voin tulla. Se on ollut ihan mukavaa hommaa – sellaista, että mennään kerran viikossa treenaamaan ja sitten vähäsen siellä soitellaan ja heitellään vitsiä.

Kesällä olin Metsästäjäläiiton nuortenleirillä ohjaajana ja sitten kesätöissä tuossa Kajaanin Kaukametsä-kulttuurikeskuksessa. Olin myös riparilla isosena. Miulla oli omalla riparilla niin älyttömän hauskaa, että halusin mennä isoseksi, ja sitten molemmat isoveljet sanoivat, että kannattaa ehdottomasti mennä. Siellähän oli varsin mukavaa, sai vihdoinkin pelleillä ihan kunnolla ja pääsi tutustumaan moneen mukavaan tyyppiin. Meillä oli myös tosi hyvä isosporukka. Nyt me ollaan jonkin verran pidetty yhteyttä. Koko isosporukalla ei olla nähty, mutta melkein kaikki siitä porukasta on tuolla samassa lukiossa niin sielälähän sitä näkee.

Ensimmäinen vuosi lukiossa oli alussa ihan sellaista sähellystä, kun ei tiennyt yhtään, että missä on mitä ja milloin tapahtuu mitäkään. Nyt kun alkaa toinen vuosi niin tuntuu, että lukiossa on joskus ihan mukava

olla ja joskus vähän epämukava – riippuu siitä, millainen jakso on kyseessä. Pääasiassa kuitenkin tykkään. Kyllä mun mielestä lukio on vähän mukavampaa kuin yläaste: saapi painottaa sitä, mikä itseä kiinnostaa.

Minä haluaisin teologiseen opiskelemaan ainakin näin ykkösvaihtoehtona, ja sitten kakosvaihtoehtona historiaa. Minun uskonnon opettaja on sellainen pieni vanha mummeli, joka on varsin pirteä ja tietäpi tosi hyvin sen alansa. Se on semmoinen iloinen ja positii-
vinen ja kertoo meille hauskoja juttuja lapsistaan. Meidän historianopettaja on yksi miun suosikkiopettaja. Se tietää paljon enemmän asioista kuin mitä siellä kirjassa sanotaan ja sitä on sen takia mukava kuunnella.

Mie vähän jo ootan, että pääsisi sinne yliopistomaailmaan katsomaan, minkälaista meno siellä onpi. Sitten kun on se yksi juttu, mitä opiskellaan, niin siihen on helppo panostaa melkein täyspäiväisesti. Ensi kuun puolella meillä on yliopistovierailuita, niin sitten päästään käymään Joensuun yliopistossa ja keväällä Kuopiossa.

Jos en pääse ensimmäisellä kerralla opiskelemaan, niin sitten yrittää vaan seuraavana vuonna ahkerammin uudelleen. Kyllä sitä aina tekemistä löytyy minulla ainakin, vaikka joutuisikin jonkun välivuoden pitämään.”

”Lukiossa saa olla vielä vähän tyhmä”

Antton Kuronen, 2. vuosikurssin opiskelija

Arkadian yhteislyseo, Nurmijärvi

”Mä olisin voinut mennä esimerkiksi Vaskivuoren tai Mäkelänrinteen lukioon. Mutta ne on niin kaukana, että mulla olisi mennyt koko päivä siihen, että tuun himaan ja meen lätkätreeneihin. Mieluummin oon tossa lähellä, niin on vapaa-aikaakin ennen treenejä.

Ekana lukiovuonna tykkäsin opiskelusta ja sitä oli pakko tehdä ihan innoissaan. Sitten siinä lopussa oli jo sellainen fiilis, ettei tätä nyt herranjumala jaksa. Tää syksy aloitettiin vähän samoilla fiiliksillä. Motivaatio on semi-alhaalla, mutta ehkä se siitä sitten nousee. Vapaa-aika houkuttelee enemmän. Koulussa mulla menee kuitenkin ihan hyvin. Mä hoidan aika hyvin ne aineet, joista tykkään.

Oon pelannut tietokonepelejä ihan pienestä pitäen. Pelaan yleensä netissä CS:ää. Yleensä lätkäpelaajat ei pelaa tällaisia pelejä, vaan Fifaa ja änäriä. Peleissä tärkeintä on se, kun voi pelaa kavereiden kanssa. Me järkätään silloin tällöin lanit. Jos jossain on jotkut bileet, niin sitten käydään myös siellä. Kerran me oltiin yhdellä kaverilla juhlimassa ja se mun kaveri oli sanonut sen vanhemmille, että sinne tulee vain viisi tyyppiä. Niillä oli sellainen varashälytin, joka ottaa kuvan olohuoneesta aina, kun tulee hälytys. Joku sitten potkaisi sitä niin, että se meni päälle kello

neljältä yöllä. Mun kaverin vanhemmat eivät oikein tykänneet.

Kaverit on mulle kaikki kaikessa, ilman niitä mä en olisi tässä tai tällainen kuin mä olen. Myös sisarukset on mulle läheisiä, paitsi pikkusisko on nyt vähän ärsyttävä tällä hetkellä. Sitten kun se on isompi, niin ehkä me ollaan läheisempiä. Mutsin kanssa me heitetään läppää ja härnäetään toisiamme. Meidän puheenaiheet vaihtelee painonpudotuksesta mun pukeutumiseen. Parasta äidissä on rentous ja se, että sille voi kertoa kaikenlaista.

Mä en vielä osaa sanoa, mitä teen lukion jälkeen. En ole ajatellut niin pitkälle. Toivoisin tietäväni, mitä haluan siinä kohtaa kun valmistun. Mua kiinnostaisi kemia tai sitten mietin, että menisin opiskelemaan insinööriksi tai fyssariksi.

On just kivaa olla 17, kun ei vielä tunnu niin aikuiselta. Jos saisi vielä ajokortin, niin se olis ihan jees. Se helpottaa sitten kulkemista tonne treeneihin, kun ei tartte mennä dösällä tai pyytää, että vanhemmat heittää.

Mä en yleensä ajattele tulevaisuutta niin paljoa, viikko tai päivä kerrallaan. Tietty olisi kiva, jos koulussa menisi hyvin ja lätkässäkin. Lukiossa saa kuitenkin olla vielä vähän tyhmä.”

”Ihmiset pitivät vähän hulluna, kun päätin mennä ruotsinkieliseen lukioon”

Mila Kärnä, abiturientti

Svenska Privatskolan i Uleåborg, Oulu

”Mä oon käynyt mun kaikki aikaisemmat koulut suomeksi ja mun äidinkieli on suomi. En ole itsekään ihan varma, miten päädyin hakemaan ruotsinkieliseen lukioon. Mulla oli ysillä sellainen lista Oulun lukioista ja mä huomasin, että siellä on myös ruotsinkielinen lukio. Joku heitti mulle vähän läpällä, että jos menisinkin sinne. Loppujen lopuksi mä sitten menin sinne.

Ei se alussa helppoa ollut, mutta ei se ollut niin vaikeaa kuin mä kuvittelin. Jouluuun asti joutui tekemään enemmän töitä kuin muut, ja aluksi sai lukea historian kappaleet aina sanakirjan kanssa. Muuten mulla meni vain pari viikkoa siihen, että alkoi tunteilla ymmärtämään suurin piirtein kunnolla.

Lukiossa näkyi se, että kaikki ovat tulleet sinne vapaaehtoisesti: kaikilla luokkalaisilla on motivaatio opiskella. Tunteilla pystyy jopa keskittymään asioihin. Jos on paljon vaikeita kursseja ja pitää käyttää hirveästi aikaa siihen, että oppii, niin monesti se vie aika paljon energiaa. Ei lukio ole silti missään kohtaa tuntunut ylitsepääsemättömän vaikealta.

Toki ihmiset pitivät mua vähän hulluna aluksi, kun päätin mennä ruotsinkieliseen lukioon. Suurin osa ihmisistä, jotka kuulevat siitä ekaa kertaa yllättyvät aika tavalla. Mä oon saanut kuitenkin vain kannustusta sen jälkeen, kun mä oon aloittanut. Ehkä

enemmän suomenkieliset hämmästelee sitä, että mä oon ruotsinkielisessä koulussa kuin ruotsinkieliset sitä, että mä oon siellä.

Uudessa koulussa aloittaminen tuntematta ketään etukäteen oli mulle itselleni ehkä enemmän mahdollisuus saada uusia kavereita ja tutustua uusiin ihmisiin. Totta kai se kieli jännitti eka, mutta sen oppii. Ja kun suurin osa ihmisistä puhuu kuitenkin suomea, niin se ei ollut ongelma. Monesti me puhutaan koulukavereiden kanssa välitunneilla suomea.

Kyllähän se toisella kielellä opiskelu just aluksi vaatii sen, että jaksaa panostaa, mutta nyt se opiskelu menee ihan normaalisti ainakin omasta mielestä. Nyt kun sen kielitaidon on kerran saanut, niin ei sitä oikein ole järkeä heittää hukkaankaan. Jos on vaan mahdollisuus, mun olisi tarkoitus jatkaa opiskelua ruotsiksi. Se tuntuu ihan luonnolliseltakin, en mä tiedä osaisinko mä enää matikkaakaan suomeksi.

Vähän jännittää kun alkaa kolmas vuosi lukiossa. Pitäisi koittaa lukea kirjoituksiin ja tietää, mitä tekee lukion jälkeen. Mulla on kaikki vielä niin auki, että vaihtelee päivästä päivään, mitä haluaa tehdä. Tänään mä lähtisin varmaankin opiskelemaan psykologiaa. Tai sitten kielikylpyopettajaksi.

Kerran kun on tehnyt oudon valinnan, uskaltaa tehdä niin jatkossakin.”

”Mie oon vähän aktiivinen muittenkin puolesta”

Tuomo Laiti, abiturientti

Utsjoen saamelaislukio, Utsjoki

”Eilen viimeksi annoin haastattelun – halusivat mielipiteen jostakin saamelaisiin liittyvästä asiasta. Kyllähän siinä vähän tulee paineita, kun mie oon se tyyppi, keneltä halutaan mielipidettä. Sanot jotain väärin, niin kuulet siitä pitkään. Mutta eipä siinä, sellaista tää homma välillä on.

Mie yritän vaikuttaa alkuperäiskansa-asioihin: on mukana saamelaiskäräjien nuorisoneuvostossa ja olin kaksi vuotta myös Utsjoen nuorisovaltuustossa puheenjohtajana. Nyt ei ole enää hirveästi aikaa, kun alkaa kirjoitukset. Kyllähän ne muut ihmettelee, että miten sie jaksat ja pystyt tohon kaikkeen ja pystyt hyvillä arvosanoilla selviin vielä lukiostakin. Musta tuntuu, että mie oon vähän aktiivinen muittenkin puolesta.

Kun syksyllä meidän koulussa tapahtui se koulupuukotus, niin meidän saamelaisten päälle nostettiin mediassa viha. Jostakin luin, että se olis muka meidän vika, että se kaikki tapahtui. Ei meistä koskaan oikein olla näitisti puhuttu, mutta me yritetään parantaa sitä.

Meidän lukio on minun tietääkseni ainoa lukio, jossa opetetaan lähiopetuksena pohjoissaamea äidinkielenä. Meitä on tällä hetkellä lukiossa kirjoilla kuusi ja tämän kevään penkaripäivän jälkeen meitä ei ollut tosissaan kuin yksi vuosikurssi vaan, ei ollut ykkösluokkaa. Siinä se yhteisöllisyys ja yhteishenki

kasvaa ajan myötä aika korkeaksi, ja kaikki siellä on jo loppuvuodesta yhtä perhettä. Mutta sitten jos kaipaa enemmän muita kurssimahdollisuuksia, niin on mahdotonta saada järjestettyä mitään lisäkurseja, kun saattaa olla ite ainoa, joita ne kiinnostaisivat.

Paras päivä lukiossa oli varmaan ylioppilaskirjoitukset, koska tajusi, että lukio on todellakin loppusuoralla ja oikeasti kohta alkaa se elämänkoulu. Pääsee muuttamaan pois sieltä kotikunnalta ja alkaa olemaan aikuinen tai ainakin lähellä sitä. Mie oon päiväkodista asti ollut tossa samassa rakennuksessa, jossa on päiväkotiki, peruskoulu ja lukio. Ootan sitä päivää, kun saan laittaa valkosen lakin päähän ja hyvästellä ton paikan.

Nyt kun yksi aikakausi on loppumassa, tuntuu että on aika kääntää uusi sivu ja alkaa kirjoittamaan sitä vähän eri tavalla. Meikäläistä pyydettiin viime syksynä Yleisradioon töihin, mutta nyt tämän vuoden kesällä koin sen paljon ajankohtaisemmaksi. Nautin joka päivästä töissä, pääsi toteuttamaan enemmänkin itteensä ja sain aika paljon vapauksia. Mie olin neljä viikkoa toimittamassa omaa saamenkielistä radio-ohjelmaa, joka tuli viitenä arkipäivänä viikossa. Sain itse suunnitella sen sisällön ja kaiken muunkin mitä siihen tuli. Se oli tosi siistiä – semmoinen aluevaltaus, mitä en olisi ehkä olisi ajatellut vuosi sitten tekeväni!”

”Lukiassa on jotenkin valmiimpi kaikkeen”

Juulia Leinonen, abiturientti

Helsingin medialukio, Helsinki

”Kavereiden kanssa me tehdään paljon sel-
laista, että lähdetään vaan ajelemaan ympäri
Vantaata ja Helsinkiä. Me ollaan mietitty
monta kertaa, että mikä siinä ajelemisessa on
niin niin hauskaa. Mutta se on ihan sika kivaa:
kuunnellaan musiikkia, ajellaan ympäriinsä
ja jutellaan autossa. Siinä tulee sellainen
vapauden tunne, että sä voit vaan lähteä jon-
nekin ja tulla illalla takaisin ja olla silleen, että
tää oli mun päivä.

Mä oon aina ihan messissä, kun joku
kaveri ehdottaa jotain tekemistä. Olin seit-
semän, kun mun vanhemmat vaan laittoi mut
partioon kahden mun kaverin kanssa. Menin
partiokokoukseen ja sitten mä vaan jäin sinne.
Kaikki mun kaverit lopetti, ja mä jouduin
vaihtamaan ryhmää. Sitten mä pyysin mun
toisia kavereita mukaan samalta luokalta. Se
luokkakaveri, kenet silloin pyysin, on edelleen
mukana. Me sitten jäätiin sinne kahdestaan,
kun meillä oli niin hauskaa.

Me ollaan partiossa johtajaporukalla niin
hyviä kavereita keskenämme, että nähdään
tosi usein muutenkin. Me vedetään mun
kaverin Matin kanssa sudenpentuja. Niitä
on ihan hauska vetää, niiltä sudareilta tulee
hauskoja juttuja. Ne on jotenkin niin aitoja

ihmisiä, että ne on ihan mukana kaikessa.

Musta tuntuu, että olin tosi pieni ja koke-
maton silloin, kun mä aloitin lukion. Mutta
oon mä se ihan sama ihminen, ehkä ajattelen
tosin enemmän. On jotenkin valmiimpi
kaikkeen, vaikka aina mä oon ollut tällainen,
mutta nyt se on jotenkin vielä korostunut
enemmän lukion aikana. Muistan, kun meni
ekana päivänä kouluun ja jännitti sitä, kun
mulla ei oikein tullut tuttuja kavereita yläas-
teelta samaan kouluun. Sitä yritti vaan nähdä
jotain tuttuja, ja sitten kun mä näin mun
vanhat rinnakkaisluokkalaiset olin silleen,
että ihanaa, mä tunnen täältä jonkun! Nyt
niistä on tullut jo läheisiä kavereita.

Mä luulin tullessani lukioon, että musta
tulee psykologi. Sitten mä luin kaksi kurssia
psykologiaa ja tajusin, että se ei niin ole mun
juttu. Oon miettinyt, että voisin lähteä luke-
maan jotain humanistiseen tai valtsikaan.

Meen pääsykokeisiin sillä fiiliksellä, että
katon vähän, millaista se on. Musta tuntuu,
että mä oon niin täynnä opiskelua nyt, kun on
ollut 12 vuotta koulussa putkeen. Vois hyvin
ottaa sen välivuoden tässä välissä, se ei ois
paha idea ollenkaan.”

”Menin pää edellä kylmään veteen”

Viljami Miekkavaara, abiturientti

Viitasaaren lukio, Viitasaari

”Lapsena olin sellainen hiljainen takapulpetin poika. Pystyin helposti viettämään tosi paljon aikaa kotona koneella ja vaan pelaamaan netissä. Ei se mua silloin häirinnyt.

Yläaste oli tosi ristiriitaista aikaa, sellaista vuoristorataa. Oli se välillä ihan kivaakin, esimerkiksi seiskaluokalla. Mä oon aina ollut ihan semihyvä koulussa, mutta välillä tuntui, että kavereita olisi voinut olla enemmänkin. Koin silloin olevani liian sosiaalinen ihminen siihen, että nyhjään kotona. Enimmäkseen odotin, että lukio alkaa.

Mä oon tuntenut meidän Järvi-Suomen piirin varapuheenjohtajan, Miksun, jo päiväkodissa. Me asutaan 200 metrin päässä toisistamme, meiltä näkee melkein niiden talolle. Miksu on ollut jo kaksi vuotta SLL:n toiminnassa mukana, ja aina kun se on lähtenyt johonkin liiton tapahtumaan, mä oon miettinyt, että pitäisiköhän munkin lähteä.

Viime vuonna Järvi-Suomen piirin silloinen puheenjohtaja Niina lähetti kaikille meidän alueen lukiolaisille sähköpostin, jossa markkinoitiin aktiiviviikonloppua Jyväskylässä. Mä mietin, että no miksi ei. Sitten mä lopulta lähdin sinne tapahtumalle, ja siellä oli tosi hauskaa. Aloin käydä kokouksissa, ja kun oli mun toinen kokous, siellä päiviteltiin sitä,

miten meillä ei välttämättä ole piirihallitusta tai puheenjohtajistoa ensi vuodelle.

Mä en tiennyt oikeasti mitään liiton toiminnasta, en mitään muuta kuin mitä olin nähnyt uuden aktiivin silmin. Se oli kuitenkin tosi jännää, ja mulla oli sellainen olo, että haluan kokeilla. Siinä menin sitten pää edellä kylmään veteen. Ei se välttämättä ollut mitenkään huono asia – kyllä tääkin järjestö kaipaa sellaisia ihmisiä, jotka eivät tiedä, miten joku asia on tehty aikaisemmin.

Alkuvuoden mä vedin ihan älyttömän kovalla draivilla. Mä ja Miksu laskettiin myöhemmin, ettei meillä keväällä ollut yhtäkään päivää, jolloin me ei oltaisi puhuttu piirijutuista. Me tehtiin kahdelta yöllä mielipidekirjoituksia ja annettiin tälle hommalle tosi paljon.

Keväällä tuli semmoisia hetkiä, että olisi tehnyt mieli vaan lyödä ihmisiä kokousnuijalla päähän.

Lukiolaisten Liitto on mulle välillä pakopaikka. Ne ihmiset ei ole nähneet sua jossain ala-asteella. Se on tosi vapauttavaa. Jos mä en olisi lähtenyt SLL:n toimintaan mukaan, mulla olisi paljon vähemmän ihmisiä, joille mä pystyisin soittamaan, kun mun on pakko puhua jonkun kanssa.”

”Lukio on mahtavaa vastapainoa musahommille”

Robin Packalen, 2. vuosikurssin opiskelija

”Lukio oli mulle ihan ainut vaihtoehto. En mä tiedä, mihin muuhun paikkaan mun olisi ollut järkevää mennä, kuin sellaiseen, josta saa yleissivistystä. Lukiossa on myös omanlainen arkensa: aamukahdeksalta herätään kouluun, ja siellä on ne samat kaverit odottamassa. Se pitää jalat maassa ja on myös aivan mahtavaa vastapainoa musahommille.

Me aikataulutetaan näitä musahommia silleen, ettei ne menisi päällekkäin koulun kanssa. Huono puoli siinä on se, että esimerkiksi kaikki hiihtolomat ja syyslomat mä oon yleensä keikoilla, kun kaikki muut kaverit on buukannut jotain matkoja yhdessä jonnekin. Mä ymmärrän sen, että tietysti kaikkien keikkojen suhteen lomat on sesonkiaikaa, että silloinhan niitä keikkoja täytyy tehdä. Mutta jonakin vuonna täytyy kuitenkin lähteä kaverien mukaan.

On helpottavaa, että mulla on koulussa ne kaverit, jotka suhtautuu muhun ihan normaalisti. Myös opettajat suhtautuu muhun ihan samalla tavalla kuin muihinkin: samalla tavalla heitetään ulos luokasta, jos opettajalla on semmoinen olo. Ei tuu mitään armoa kyllä niiltä.

Musahomman kannalta on myös aika kätsää, että lukiosta voi olla aika paljonkin poissa, kunhan opettelee vaan itse ne tarvittavat jutut. Reissuilla mulla on aina koulu-kirjat mukana ja luen silloin, kun kerkeän. Jokunen koeviikko on tuntunut vähän rankalta, kun on ollut musahommia tosi paljon ennen koeviikkoa ja sit on lukenut ihan silmät ristissä. Ei tää ole helppoa missään tapauksessa, vaikka kuinka olisi neljässä vuodessa tarkoitus käydä. Eikä tää tuu oleen helppoa missään vaiheessa.

Välillä tuntuu, että jää jostain paitsi, kun kaverit on tekemässä jotain ja itse on keikalla. Keikan jälkeen ei enää kuitenkaan ajattele niin. Tänään olis ollut lukiossa 100 päivää jäljellä -päivä, kun kaikki saa sotkea toisensa huulipunalla. Mulla oli viimekin vuonna joku promopäivä just silloin. Varmaan toisaalta ihan hyvä, mä olisin varmaan ollut köytettynä johonkin tolppaan.

Mulla ei oo mitään hajua, mitä lähden sitten lukion jälkeen tekemään. Eletään hetkessä ja katotaan vähän, mitä ylipäättänsä tapahtuu. Johonkin viiden vuoden päähän on ihan mahdotonta katsoa.”

”Mikään ei ole poissuljettua, kun on lukio taustalla”

Aatu Pitkänen, abiturienti

Kuopion lukio, Kuopio

”Yläasteella sitä rupesi jossain kohtaa miettimään, että kokin ammatti voisi olla mukavaa, mutta en mä ihan varma ollut siitä silloinkaan. Otin kaksoistutkinnon sen takia, että jos mieli muuttuu niin mikään ei ole poissuljettua, kun on kuitenkin lukio taustalla. Päätöstä valita kaksoistutkinto mietin kuitenkin tosi pitkään.

Amiksessa mä oon enemmän tykännyt olla, kun pääsee itse tekemään hommia. Aamulla mennään keittiöön ja ollaan viisi tuntia siellä. Ensimmäinen käydään läpi mitä tehdään ja kuinka tehdään, ja lopuksi syödään ja pannaan paikat kuntoon. Iltapäivällä on sitten jotakin opetusta, esimerkiksi sellaisia juttuja, mitä kokin tarvitsee osata matikasta. Eli vähän katelaskua ja tämmöistä. Ne keittiötunnit on kuitenkin hauskipia, siellä pääsee itse tekemään sitä hommaa ja voi kokeilla rohkeasti eri juttuja, kun ne ruoat ei mene tarjoiluun.

Lukiossa on kuitenkin pelkkää istumista ja aika yksipuoleista hommaa, eikä päivissä ole hirveästi vaihtelua. Siellä on kuitenkin oppinut kielitaitoa, mikä on yksi aika tärkeä juttu. Sitä on päässyt myös opiskelemaan matikkaa pitemmälle, kun amiksessa keskitytään vain siihen ammatin opetteluun. Jotkut teorianunnit tuntuu amiksessa vähän turhalta lukion jälkeen, jossain enkussa saattaa olla sellaista että tehdään tosi hitaaseen tempoon helppoja jut-

tuja. Silloin tuntuu vähän turhalta istua siellä.

Silloin kun mä oon lukiolla, niin mulla on sellainen olo, että oon lukiolainen. Mutta jos en käy siellä hetkeen niin se kyllä unohtuu. Kyllähän mä tiiän, mistä ihmiset puhuu kun ne puhuu lukiosta, ja on siihen lukiohenkeen päässyt jonkin verran sisälle, mutta ei nyt ehkä ihan samalla tavalla kuin ne muut. Vanhat ja penkkarit oli kuitenkin mukavia tapahtumia, ei amiksessa ole mitään vastaavaa.

Vähän jännää, kun rupeaa miettimään valmistumista ja tajuaa, että kohta on koulu ohi. Ei se lukiokoulutuksen hyöty vielä näy missään, mutta voihan se olla että työnantajat arvostaa sitä ja onhan siellä joka tapauksessa oppinut paljon. Tällä hetkellä kokkina oleminen on se, mitä mä haluan tehdä, mutta eihän sitä ikinä tiedä, haluaako vaihtaa alaa myöhemmin. Vaikka voihan tälläkin alalla tehdä vaikka mitä erilaisia hommia.

Vähän mä vielä mietin, mitä haluan tuolla alalla tehdä. Olisi mukavaa jos saisi itse päättää, mitä tekee. Se käy vähän tylsäksi, jos on vain semmoista, että laitetaan pinseteillä ruokaa lautaselle. Välillä on mukavaa, kun tulee porukkaa oikein rytäkällä ja et edes kerkeä miettimään mitään muuta kuin sitä ruokaa.

Tason pitää kuitenkin olla hyvä siinä, mitä mä teen. Tähän alaan kuuluu kuitenkin, että pitää olla ylpeä siitä, mitä tehdään.”

”Ystävien seurassa on kasvanut tosi paljon”

Netta Pöytälaakso, abiturientti

Tammerkosken lukio, Tampere

”Mä tiesin ysillä, että taide on se mun juttu. Yritin löytää Seinäjoelta sellaisia paikkoja, joissa voisin opiskella, koska tietysti vanhempien toive oli, etten muuttaisi pois kotoa vielä 15-vuotiaana. Seinäjoella se lähin taideammattia muistuttava vaihtoehto oli kuitenkin pintakäsittelijä, joten mä ilmoittauduin esittelylle Tammerkosken lukioon ja ihastuin siihen kouluun.

Asuin lukion alussa pari ekaa viikkoa mumman kaverilla Marjatalla, jonka olkavarissa nukuin ja jonka kanssa juotiin joka päivä aamukahvit yhdessä. Sen jälkeen sain kämpän opiskelijasolussa, mutta asunto oli aina sotkussa mun kämppisten jäljiltä, joten paikka ei tuntunut kodilta. Parilla muullakin mun kaverilla oli huono asumistilanne, joten me päätettiin hetken mielijohteesta etsiä yhteistä kämppää, vaikka oltiin tunnettu siinä vaiheessa vasta kolme viikkoa. Pian me löydettiin sopiva kämppä, joka me voitiin kuvitella meidän kodiksi.

Mulla on ollut jo kotona Seinäjoella tosi paljon ystäviä, mutta on mahtavaa, että on löytänyt vielä enemmän itsensä kaltaisia ihmisiä. Taide on se juttu, joka toi meidät yhteen, mutta ei se ole ainoa asia, joka meitä yhdistää. Me puhutaan aika paljon kaikista ajankohtaisista ongelmista ja eettisyydestä, esimerkiksi ihmis-oikeuskysymyksistä ja eläinten oikeuksista. Se on mahtavaa, millaisia keskusteluja noiden ihmisten kanssa voi käydä joka päivä, vaikka aina ei olla samaa mieltä kaikista asioista. Niiden seurassa on kasvanut tosi paljon.

Silloin lukion alussa jännitti paljon enemmän se, että onko muut parempia. Sitten sitä vaan jossain kohtaa tajusi, että tänne on tultu opiskelemaan: jotkut on parempia jossain, mutta sitten tietää, että on itse jossain toisessa jutussa hyvä. Mutta jos kattelee, millaiset ihmiset viettää aikaa kuvisluokassa kello yhdeksään asti, kunnes vartija tulee sanomaan, että ovet on lukossa, niin kyllä ne on ne taidelinjalaiset. Kaikki on omistautuneita sille hommalle.

Mulla on vielä vähän avonaisena noi tulevaisuuden suunnitelmat, mutta on pari juttua, mitkä kiinnostaisi. Helsingissä on kuvataiteen opettajan koulutus, niin se olisi tällä hetkellä ehkä eniten sellainen juttu, mitä tykkäisin tehdä. Tampereella on viime vuosina lakkautettu kaikki taidepainotetut jatko-opintoalat, joten luultavasti edessä on joka tapauksessa muutto pois. Se on kauhean surullista, koska mä ajattelin muuttaessani Tampereelle, että siellä voi pysyä kauemmin, koska siellä oli vielä silloin paljon siistejä jatko-opintomahdollisuuksia.

Jälkikäteen mä oon kelaillut, että olin aika rohkea silloin, kun mä muutin pois kotoa. Ei sitä jotenkin siinä tilanteessa tajunnut, mutta myöhemmin on ollut silleen, että ’wou, mä vaan lähdin’. Oon tosi iloinen siitä, että sain tällaisen mahdollisuuden ja hoidin sen kunnolla. Olisihan tässä voinut käydä niin, että olisin palannut parin kuukauden päästä takaisin kotiin Seinäjoelle, koska jääkaappi on tyhjä ja rahat loppu.”

”Lukiassa ei ole enää niin ärsyttävä penska”

Tatu Rouvinen, abiturientti

Leppävirran lukio, Leppävirta

”Mun isoäiti ja isoisä on taiteilijoita. Mummo tuntee kaikki kulttuurialan ihmiset ja se on aina vaan kuskannut meitä Oopperaan ja balettiin ja kaikkiin muihin taidejuttuihin. Se on ollut ihan innoissaan syöttämässä meille tätä taidetta, joten ollaan sitten käyty pienestä lähtien mun siskojen kanssa kaikissa kultureleissa tapahtumissa.

Mä piirtelen, teen ruokaa, leivon, kokkaan, soittelen pianoa, käyn kuvataidekouluja ja tykkään valokuvata ja tehdä kaikkea muuta taiteellista. Musta on kivaa ja hauskaa luoda jotain kaunista tai hyvänmakuista.

Tällä hetkellä mä oon innostunut aasialaisesta ja japanilaisesta ruoasta, niitä on tosi kiva kokata ja syödä. Sokerileivonta on myös lähellä mun sydäntä. Jos tekee vaikka jonkun kakun, niin sitä voi koristella ihan äärettömyyksiin asti ja siinä voi olla tosi pikkutarkka. Se on tosi hauskaa. En voisi ikinä olla mikään arkkitehti, joka tekee rakennuksia, kun mä voin istua pelkästään yhden kakunkoristein kimpussa kaksi tuntia.

Ei mulla ollut yläasteella mitään parempaakaan suunnitelmaa, joten lukio oli hyvä vaihtoehto. Yleissivistys on mun mielestä yleisestikin tosi arvostettava asia, ja musta on aina

hauskaa tietää asioita. Vaikka mua on välillä turhauttanut esimerkiksi saksan opiskelu, niin kyllä se nyt tuntuu ihan mukavalta, että on jaksanut. Lukiassa mä en kuitenkaan ole ihan niillä mun omilla vahvuusalueilla. Siellä on asioita, joita en osaa enkä tiedä. Sitten taas jos maalaan tai piirrän, niin kyllä mä silloin tiedän, mitä oon tekemässä.

Lukiassa elämä on ollut huomattavasti parempaa. Ihmiset ovat kypsyneet niin paljon, että on paljon mukavampaa olla olemassa. Ei ole enää mitään ärsyttäviä penskoja ympärillä, eikä ole enää itsekään niin ärsyttävä penska. Kaikki yritetään tunkea johonkin muottiin, ja jotkut istuu siihen helpommin kuin toiset. Mä en ole ikinä istunut, mutta ei se ole kyllä ikinä hirveästi haitannutkaan. Jos mä en halua olla sen muotin mukainen, niin kyllä mulla on mukavampaa sen muotin ulkopuolella.

Välillä pohtii, että mitäköhän mulle nyt käy, kun lähtee tutusta ja turvallisesta koulusta taas uuteen paikkaan. Että pääsenkö mihinkään ja miten siellä homma hoituu. En kuitenkaan stressaa. Kyllä mä uskon, että selviän elämästä – oon mä tähänkin asti pysynyt elossa, niin kyllä sitten tästä eteenpäinkin.

Aina voi kysyä joltain apua, jos sitä tarvitsee.”

”Tunsin olevani todella yksin”

Leevi Räsänen, abiturientti

Savonlinnan Taidelukio, Savonlinna

”Kaikki kärjistyi 8. luokalla, kun yhtäkkiä välitunnilla meidän koulun pojat rupesivat heittelemään mua lumipalloilla ja mulle tultiin antamaan lumipesuja. Lopulta mut kaadettiin maahan. Mun päälle heitettiin lunta ja mua potkittiin. Se oli se tilanne, joka herätti koulun todellisuuteen. Siihen, että tälle kiusaamiselle pitää nyt tehdä jotain.

Mun kiusaaminen lähti ala-asteella siitä, että mulla oli pitkät hiukset. Mua kutsuttiin tyttöjen nimillä ja kiusattiin sen takia, että olin niin feminiinisen näköinen. Mulla ei oikeastaan koskaan silloin ala- tai yläasteella ollut hyviä tai pitkäaikaisia miespuoleisia kavereita, olin aina jossakin tyttöporukassa. Mua ei hirveästi kiinnostanut puhua autoista ja mopoista tai pelata lumisotaa, niin etin niitä mielenkiinnon kohteita sitten jostain muualta.

Varsinkin liikuntatunnit olivat kaikista pahimpia, koska siellä oli pelkästään poikia. Mulla ei koskaan ollut siellä semmoista kaveria, johon oisin voinut tukeutua. Ei sillä, että mulla olisi ollut mitään intressiä ollakaan kenenkään sen ryhmän poikien kanssa. Mutta kyllä se silti tuntui kurjalta, kun tiesi, ettei susta pidetä eikä sua haluta tänne. Silloin tunsin olevani todella yksin.

Ala-asteella oli pari tapausta, joissa nimitte-

lyyn puututtiin, mutta siitä ei oikeastaan koskaan tehty mitään isompaa juttua. Mä vaihdoin koulua vitosluokan jälkeen, koska mua kiusattiin niin paljon. Menin isompaan kouluun, jossa asiat alkoivat sujua paremmin. Mulle muodostui silloin myös hirmuvahva kaveripiiri, jossa me oltiin tiiviisti toistemme tukena kaikessa.

Ilman Savonlinnan Taidelukiota mä en olisi törmännyt näihin kaikkiin ihmisiin. Essiinkin, jonka kanssa mä nyt asun samassa kämpässä, tutustuin lukion ykkösellä. Me ollaan oltu ihan parhaat kaverit siitä lähtien. Tuntuu varmasti haikealta saada lakki päähän, sillä tää elämäntilanne, jonka on nyt rakentunut tähän, pohjautuu niin paljon niihin ihmisiin, joiden kanssa on nyt lukiossa.

Mun vanhemmat ja niiden suhtautuminen ja tuki on ollut mulle aina hirmu tärkeää. Oon aina pystynyt avoimesti puhumaan siitä, mitä mulle kuuluu ja mitä käyn läpi. Ei ole koskaan ollut sellaista pakotetta, että tarvitsisi olla niin kuin muut. Voin olla juuri sitä, mitä olen.

Meidän äiti on aina käyttänyt sellaista vertauskuvaa, että haluatko sä olla lehti, joka menee joen virran mukana ilman, että se voi tehdä sille mitään. Oon monesti miettinyt, että se on kyllä sairaan hyvä vertaus. Pitää vaan itse tietää, kuka on.”

”Voinkohan mä laittaa hashtagiksi *finnishgirlin*”

Maria Saramäki, abiturientti

Savonlinnan Taidelukio, Savonlinna

”Kannus on tosi pieni paikka. Silloin kun me asuttiin siellä, niin olisikohan siellä ollut mun lisäksi kaksi nuorta tummaihoista. Kun me muutettiin Tansaniasta Suomeen, mä en osannut yhtään suomea. Oon kuitenkin aina ollut sosiaalinen, ja silloin kun oltiin pieniä niin sitä vaan leikittiin, eikä varsinaisesti tarvinnut sitä puhetta. En mä muista, että olisin ollut ikinä silloinkaan yksin.

Olin ehkä toisella tai kolmannella luokalla, kun tämmöiset vanhemmat pojat kiusas minua. Ne saattoi vaikka kaupungilla tai kylällä huutaa, että ’painuppa nyt kotimaahasi’. Mutta kun mä olin vielä aika pieni, niin en välttämättä aina älynnyt, mitä ne sillä meinasivat.

Aina tommoisista jää kuitenkin jotkut arvet. Mun oli tosi pitkään vaikeata olla poikien lähetyvillä. Kyllä mulla on nyt kavereita, jotka on jätkiä. Mutta silloin kun tutustuin niihin, niin mua aina pelotti, että mitä ne ajattelee musta. Että pitääkö ne mua nyt vaan yhtenä neekerinä vai ihan perusihmisenä.

Nyt mun epävarmuus omasta ihosta on oikeastaan mennyt ohi, eikä mua enää jännitä olla poikien seurassa. Kun mä pääsin ysin jälkeen lukioon, huomasin, että mun ihonväri on hyvä ja kaunis asia. Yritän koko ajan miettiä

niitä hyviä puolia mun ihosta – just kaikkea, että mä en pala ja tämmöistä. Että olisin vaan ylpeä siitä ihonväristä, siitä miten hyvin värit sopii mun ihoon.

Välillä mietin sitä, että oonko mä tarpeeksi hyvä. Mä saatan luovuttaa tosi helposti, jos en pidä itseäni tarpeeksi hyvänä, vaikka muiden mielestä mä olisin jossain hyvä. Mulla on tarve todistaa ihmisille, että pystyn samaan tai pystyn parempaan. Yritän antaa sen olla vaikuttamatta. Saatan katsoa jotain mun kuvistyötä ja olla silleen, että onkohan tää tarpeeksi hyvä. Ja sitten mä oon silleen, että on tää. Mutta jos mä en saa siltä asialta rauhaa, niin sitten teen sen työn uudestaan parempana, enkä tee niitä samoja virheitä.

Jos mä laitan Instaan kuvan itsestäni, niin mietin, että voinkohan mä laittaa tähän nyt hashtagiksi *finnishgirlin*, koska mä en näytä *finnishgirliltä*. Sitten mä oon silleen, että voinko mä nyt laittaa tähän *africangirl*, koska en ole täysin sitäkään.

En mä välttämättä itseäni täysin suomalaiseksi koe. En sen takia, että mä en ole biologisesti täysin suomalainen, vaan sen takia, että mussa tulee aina olemaan se pieni osa muuta kulttuuria. Sitä Afrikan kulttuuria.”

”Ekan parin kuukauden aikana vaan odotti, että pääsee kotiin käymään”

Mikael Savila, 2. vuosikurssin opiskelija

Porin suomalaisen yhteislyseon lukio, Pori

”Mä muutin Poriin asumaan, että mä pääsisin sinne lukioon. Paikallinen Euran lukio olisi ollut niin pitkän matkan päässä, että bussikuljetus olisi kestänyt sinne joka aamu 30 minuuttia. Kaverit jäi sitten sinne, mutta onneksi Porista sai helposti uusia kavereita.

Sain idean lähteä luonnontieteelliselle linjalle ihan viime metreillä ennen yhteishakua. Mun pikkuveljen kehitysterapeutti oli meillä tutustumiskäynnillä katsomassa, mitä Danielille kuuluu, ja sattui mainitsemaan, että Porissa on PSYL ja siellä on luonnontieteellinen. Mun pikkuveli on monivammainen, ja hänestä johtuu, että mä haluan kirurgiksi ja parantaa maailmaa sillä tavalla. Opiskelut kestää kauan, mutta se ei ole tuottanut tähänkään mennessä ongelmaa. Se on mun mielestä hauskaa.

En tuntenut ketään koulusta aloittaessani PSYLlissä, mutta yhden tiesin nimeltä. Se oli meidän isän tutun lapsi, ja me laitettiin edellisenä iltana ennen koulun alkamista toisillemme Facebookissa viestiä, että tava taanko jossain aamulla. Seuraavana päivänä me sitten menttiin sinne koululle kahdestaan orvon näköisinä. Ihmiset meidän ryhmässä vähän vieroksui mua ensin, koska mulla kasvoi parta. Ne ajatteli, että oon 18-vuotias ja mietti, että mitä mä teen lukiossa. Heti kun ajoin parran pois ne uskalsivat kuitenkin tulla

puhumaan. Meillä oli myös hauskat tuutorit, jotka veti tutustumisleikkejä ja piti huolta, että me tutustutaan toisiimme.

Varsinkin silloin ekan parin kuukauden aikana vaan odotti sitä, että pääsee kotiin käymään. Sitten huomasi, että viikot menee tosi nopeasti. Että ei mitään hätää, kohta mä oon taas kotona! Mä käyn edelleen melkein joka viikonloppu himassa, ellen sitten keksi jotain hauskaa kavereiden kanssa Porissa.

Aina koeviikon jälkeen me tehdään mun kavereiden kanssa silleen, että ne tulee mun luo kahville ja käydään sitä ennen ostamassa kaupasta vähän mättöä ja pidetään hauskaa. Mun kaverit aina sanoo, että olisi niin siistiä asua omassa kämpässä. Mä aina vastaan niille, että se ei ole pelkkää asumista, vaan sun täytyy sitten myöskin pitää huolta siitä kämpästä, käydä ostamassa ruokaa ja tiskata.

Lukion jälkeen mä haen lääkikseen. Jos pääsen sisään niin sitä paikkaahan voi aina lykätä, jos menee vaikka inttiin siinä välissä. Välillä sitä ajattelee, että ei musta kyllä tule yhtään mitään, mutta sitten taas ajattelee, kuinka isoista jutuista on päässyt läpi. Että enköhän saa itsestäni jotain revittyä irti vielä.

Nyt odotan, että pääsen taas tanssimaan vanhat. Ne mä tanssin jo ensimmäisenä vuonna vapaaehtoisesti.”

”En ollut suunnitellut, että lähtisin tavoittelemaan montaa ällää”

Salla Skön, ylioppilas (2015)

Muuramen lukio, Muurame

”Alunperin mä aion käydä lukion neljässä vuodessa, että olisi helpompi ehtiä treenaamaan koripalloa ja opiskella samaan aikaan. Heti lukion alussa mulla meni kuitenkin polvi, ja mä olin jo ehtinyt jättää pari sellaista pakollista kurssia välistä, joita ei olisi saanut kirittyä ellei olisi suorittanut niitä itsenäisesti. Siinä polvea kuntouttaessani vaan päätin, että nyt opiskelen sitten kaiken mikä kiinnostaa ja luen enemmän näitä kursseja.

Ihan peruskoulusta lukioon mä oon aina tykännyt matikasta. Se on semmoista sopivan haastavaa ja ne tehtävät on soveltavia, eikä niitä voi osata ulkoa. Tavallaan se jännittääkin vähän kokeissa, että sieltä voi periaatteessa tulla mitä tahansa kysymyksiä. Niihin pitäisi pystyä sitten vastaamaan.

En ollut suunnitellut, että lähtisin tavoittelemaan montaa ällää. Mä lähdin tekemään niissä kirjoituksissa parhaani. Joistakin aineista, kuten pitkästä matikasta, mä kyllä oikeasti halusin sen ällän.

Ylen Aamu-TV:stä kuvattiin mua samalla, kun sain tietää ne tulokset. En ollut katsonut niitä etukäteen ollenkaan, ja kun päädyin siitä sitten suoraan telkkariin niin olihan se vähän jännä tilanne. Niillä aineilla on sellaset ihme kirjainlyhenteet, niin hämmennyin vaan ensin hirveästi, kun en edes ymmärtänyt, mikä mikäkin aine on. Mun piti kysyä sitä meidän koulusihteeriltä. Mietin ekojen ällien

kohdalla pitkään, että okei, noi oli mulle ne helpoimmat aineet. Varsinkin tänä keväänä mä mietin, että voiko mulla jatkua niin hyvä tuuri, että saankin noita ällii lisää. Vaikka eihän se välttämättä ole tuurista kiinni, mutta olihan siinä silleen, että onko tää nyt oikeasti totta?

En ole ikinä lukenut niin paljon, kuin silloin kun luin pääsykokeisiin. Mä en oikeastaan ehtinyt tehdä muuta: nukuin, heräsin aamulla, aloin lukemaan ja tekemään tehtäviä, käytin koiraa lenkillä, tulin lukemaan tai tekemään tehtäviä, pidin vähän taukoa, menin valmennuskurssille, tulin sieltä ysin aikaan kotiin, chillailin vähän ja menin nukkumaan. Ei se nyt ihan joka päivä ollut tommoista rumbaa, mutta oikeasti se kevät oli lähinnä vaan tiivistä lukemista. Pääsykokeet eivät kuitenkaan oikeastaan stressanneet mua, koska mä vaan tiesin, että tää on paras, minkä mä pystyn tekemään. Että jos mä en niillä pärjää niin sitten en vaan pärjää, että sitten pitää vaan yrittää uudestaan tai keksiä jotain muuta.

Heinäkuussa sain tietää, että mä olin päässyt lääkkikseen. Siinä piti sitten äkkiä etsiä asunto Tampereelta. Esittelyssä, missä kävin, oli monta muutakin, jotka olisivat halunneet vuokrata sen asunnon. Se oli kyllä tosi hyvä hetki, kun se vuokranantaja soitti mulle ja kertoi, että mä saisin sen.”

”Sen kanssa vaan oppi elämään, ettei pikkusisko ollut enää täällä”

Jonna Sorsa, 2. vuosikurssin opiskelija

Kuopion klassillinen lukio, Kuopio

”Mun toinen pikkusisko eli vain 37 minuuttia. Sisko syntyi liian aikaisin, eikä hänellä ehtinyt kehittyä keuhkot sen takia tarpeeksi.

Musta tuntui kauhean epärealistista, että mun pieni sisko, joka ei ollut tehnyt mitään pahaa, kuoli. Mulle tuli huono omatunto siitä, että nukuin, söin ja pystyin elämään normaalia elämää. Sen koko kevään mä olin sairaalalomalalla. En vain yksinkertaisesti osannut elää, joten sairastuin syömishäiriöön ja masennukseen.

Mulla meni oikeastaan se vuosi vähän pimennossa. Kun siitä kuolemasta oli kulunut yli puoli vuotta, sain lähetteen nuoripsykiatrian puolella. Kun juttelin niille kaikille työntekijöille siellä, niin silloin sen ehkä jotenkin ymmärsi, että ei tän pitäisi olla näin.

Lopulta sen kanssa vaan oppi elämään, ettei pikkusisko ollut enää täällä. Totta kai siitä on kuitenkin suru jäljellä, ei sille oikein voi mitään. Tällä hetkellä mulle kuitenkin kuuluu ihan hyvää. Mä muutin viikko sitten yhteen mun poikaystävän kanssa. Tähän asti mä oon asunut solussa itekseni puolittutun kanssa, joten nyt on ihanaa kun voi olla joka päivä rakastamansa ihmisen kanssa.

Meidän perhe on pikkuhiljaa palannut

sellaiseen arkeen, vaikka tietysti kaikille on edelleen vaikeata olla, kun yksi jäsen puuttuu. Perjantaina me käytiin äidin kanssa Klamydian keikalla. Onhan se tietty jännä ajatus, että perjantai-iltana 18-vuotias lukiolainen on äidin kanssa kattomassa Klamydiaa. Mutta siellä me vaan yleisössä hypittiin ja oltiin innoissamme. Jossain vaiheessa mä en oikein voinut puhua äidille kaikesta, mutta nyt kun on muuttanut omilleen niin on tukeutunut enemmän äitiin, ja sitä kautta siihen suhteeseen on tullut sellainen avoimuus.

Välillä mietin, että mitäköhän seuraavaksi tapahtuu, kun nyt tuntuu, että menee niin hyvin. Oon aina ollut kauhean varovainen sen suhteen, mitä tulevaisuudessa käy. Nyt mä en kuitenkaan jaksakaan enää murehtia sitä etukäteen, vaan elän hetkessä. Mulla alkaa nyt toinen vuosi lukiossa ja mä vaan odotan, mitä se tuo tullessaan. Tähän mennessä oon saanut kavereita ja mahdollisuuden tehdä kaikkia niitä asioita, joista tykkään.

Tietty myös vanhojen tanssit jännittää. Minä ja mun pikkusisko tykkätään ihan hirveästi Frozen-elokuvasta, joten meidän olisi tarkoitus tehdä sellainen mekko mun äidin ja mummon kanssa.”

”Kallio on tehnyt mulle tosi hyvää”

Lenita Susi, abiturientti

Kallion lukio, Helsinki

”Yläasteella musta tuntui, että en edes kuulunut sinne. Oli koko ajan sellainen olo, että mä en ole osa tätä. Yläasteella vallitsee useimmiten jonkinlainen hierarkia ja se, missä kohtaa sä olet siellä, vaikuttaa aika paljon siihen, millaista elämänlaatu on sillä hetkellä. Mä olin se taiteilijaernu.

Aloitin näyttelemisen 6-vuotiaana Vekarateatterissa. Äiti ajatteli, että se on hyvä harrastus ja laitto mut ja mun siskon sinne. Vuoden päästä siitä mä päätin, että näytteleminen on niin mun juttu.

Jotkut koulussa varmasti ajattelee, että pitää olla parempi kuin muut koulukaverit, että pärjää. Näyttelemisessä kuitenkin ratkaisee tosi paljon se, minkä tyyppinen ihminen on ja miltä näyttää. Roolittajat etsivät usein sitä yhtä tiettyä naamaa, mikä niillä on mielessä. Silloin on paha vertailla itseään muihin, kun me kaikki näytetään niin erilaisilta ja ollaan niin eri henkisiä.

Kallio on tehnyt mulle tosi hyvää. Oon saanut todella hyviä kavereita ja musta tuntuu, että saan olla just sellainen kun haluan olla ja puhua sellaisista asioista, jotka musta tuntuu tärkeiltä. Kalliossa on vähän sellaista, että pitää pitää puolensa, jotta saa äänensä kuuluviin. Mutta kun kaikki ovat niin innoissaan omista asioistaan, niin se on

antanut myös mulle rohkeutta siihen, että mäkin voin olla innoissani ja mäkin voin sanoa, mitä mieltä mä olen.

Välillä meillä on koulussa yläsalireivit, jolloin yläsaliin kertyy pikkuhiljaa tanssijaporukkaa ja sitten vaan pistetään musaa ja kaikki vaan tanssii ja tekee omia juttuja. Ne hetket ovat olleet ihania. Paras hetki oli kuitenkin, kun sain tehtyä mun oppilasohjaustyönä oman näytelmän. Se kertoi työstä, joka rakastui unimaailmaan eikä enää halunnutkaan herätä. Sitten ne unet ja todellisuus alkoivat sekoittua. Se meidän porukka oli ihan mahtava, mä olen todella ylpeä mun näyttelijöistä ja siitä, että ihmiset tykkäsi siitä lopputuloksesta.

Haluaisin päästä vuoden tai parin päästä opiskelemaan Teatterikorkeakouluun. On olemassa myös yksi sellainen nuortenkirja kuin Käärmeenlumoaaja, josta ei ole tehty leffakäsitä. Jos se pääsisi tuotantoon joku päivä, niin mun unelma olisi päästä näyttelemään siinä.

Jos mulla on ollut lukiossa sellainen hetki, että mun ei ole tehnyt itse mieli tehdä taidetta, niin mä oon pystynyt ottamaan sen kirjan ja sulkeutumaan omaan maailmaani. Olisi ihanaa päästä näyttelemällä siihen maailmaan oikeasti sisälle.”

”Kyllä mä jotenkin uskon, että löydän sen oikean tien”

Saara Valjakka, 2. vuosikurssin opiskelija

Järvenpään lukio, Järvenpää

”Alussa mua jännitti, että saanko mä kavereita lukiossa. Kun on ollut niiden samojen kavereiden kanssa ala-asteelta lähtien, niin ei ollut ihan varma, mitä pitäisi sanoa kun tapaa jonkun uuden tyyppin.

Mun ujous on ehkä enemmän sellaista sisäistä, joka ei välttämättä näy ulospäin muille ihmisille niin paljoa. Enemmän on itselle, että mitä mä nyt teen tai mitä mä nyt sanon, mutta sitten sitä vaan sanoo tai tekee jotain ja tajuaa, ettei se nyt ollutkaan niin hirveä. Musta tulee paljon puheliaampi, kun tutustun ihmisiin ja sitten pystyy juttelemaan myös oikeista asioista.

Olin kuullut ennen lukioon tulemistä kaikilta, kuinka hirveän vaikeata lukiossa on. Nyt kun on tehnyt jo monta koetta niin huomaa, että joissain aineissa menee jopa paremmin kuin yläasteella. Sitä tajuaa, ettei tää lukio ehkä olekaan niin vaikeata kuin alussa ajatteli.

Eka vuosi meni tosi nopeasti, kun löysi niitä kavereita ja eli jotenkin yhden jakson kerrallaan. Yhtäkkiä sitä vaan huomasi, että on mennytkin jo tosi monta koeviikkoa, ja että taas pitäisi alkaa lukemaan.

Onhan tää tärkeä elämänvaihe, kun on itse halunnut mennä lukioon ja sitten pitäisi riittää motivaatiota kaikkiin niihin juttuihin. Huomaa että koeviikollakin kaikki

on jotenkin tosi ahdistuneita, ja sitten kun viikko on ohi, kaikki on taas ihan normaaleita. Ei lukio ole rankkaa, mutta kun talvella on neljään asti koulua ja on jo ihan pimeätä, kun pääsee kotiin, niin se vie kaiken energian. Kotona ei ole enää energiaa tehdä mitään, vaikka pitäisi tehdä kurssitöitä, jotka vie tosi paljon aikaa monessa eri aineessa. Ne on varmaan sellaisia ainoita hetkiä, kun tulee sellainen olo, ettei enää jaksaa. Mutta kyllä sitä sitten aina jaksaa.

Mulla ei oikein ole ikinä ollut sellaista haaveammattia, että tätä mä haluan tehdä, vaan se on vaihdellut tosi usein. Olisi kivaa, että löytyisi joku ala, mitä opiskella ja sitten voisi alkaa ajatella sen jälkeen, mitä haluaa tehdä isona. Mutta kyllä mä jotenkin uskon, että löydän sen oikean tien ennen kuin alkaa ahdistaa ihan hirveästi.

Olisi kivaa saada vielä enemmän kavereita. Mä oon nyt jo tutustunut aika moneen ihmiseen, mutta vielä on sellaisia puolittuttuja, joihin haluaisin tutustua mutta en ole vain vielä oikein ehtinyt. Lukiossa on ollut parasta oikeasti se, että on tutustunut uusiin ihmisiin ja saanut uusia kavereita. Katsoin just jotain kuvia viime vuodelta ja tajusin, etten mä tuntenut näitäkään kuvissa olevia ihmisiä ennen lukion alkua. Tuli jotenkin hirveän hyvä olo siitä.”

”Tämän kaiken jälkeen on vähän vahvempi ihminen”

Elli Veijalainen, 3. vuosikurssin opiskelija

Parolan lukio, Hattula

”Koulussa mä palelin aina tosi paljon, mutta yksi amiksen opettaja kielsi mua pitämästä takkia sisällä. Kuulemma toisin takin mukana luokkaan sisälle kosteutta. Sitten kun oli sellainen päivä, ettei ollut kosteutta ollenkaan, se ei enää keksinyt hyvää syytä sille. Se sanoi vaan, että mun on pakko ottaa takki pois.

En oikein osaa sanoa, miten se kiusaaminen alkoi. Mutta sen vaan huomasin, että aloin olemaan sellainen silmätikku. Joskus se opettaja esimerkiksi väitti luokan edessä, että mä en olisi tehnyt jotain hommaa, ja kun sanoin sille vastaan, se vaan ignoorasi mut. Mua väitettiin hankalaksi ja sanottiin, että mä olin tässä se ongelma.

Viimeinen pisara oli se, kun se opettaja veti mua hiuksista tunnilla muiden nähden. Meillä oli ollut tauko loppumassa siinä ja istuin tuolillani jalat kaverin pulpetilla, jolloin se opettaja käveli sieltä takaapäin niin, että en edes nähnyt sitä mitenkään, ja veti mua kaksi kertaa hiuksista. Se tuli ihan puskesta, siinä ei edes ollut ollut ennen sitä mitään riitatilannetta tai konfliktia. Mä kerroin tapahtuneesta äidille. Äiti soitti isälle ja isä soitti rehtorille. Rehtori sanoi, että osastonjohtaja ottaa asian hoitoonsa.

Kävin juttelemassa osastonjohtajan kanssa, ja se ei ottanut kuuleviin korviinsa sitä, että se opettaja olisi kiusannut mua. Me tehtiin mun vanhempien kanssa rikosilmoitus ja mä suostuin sovitteluun, koska ajattelin,

että annan sille opettajalle kuitenkin mahdollisuuden. Me oltiin kerran siellä sovittelussa ja se opettaja ei suostunut edes kunnolla pyytämään anteeksi – väitti vain, ettei se ole tehnyt mitään väärää. Meidän oli tarkoitus mennä toiseen sovitteluun, mutta se ei ikinä ilmestynyt sinne, joten koko asia jäi vaan auki.

Mulle annettiin sieltä koulusta käyttänohjeita vaihtoehtoisiksi, että joko kestan sen opettajan kanssa tai vaihdan alaa. En kuitenkaan halunnut jäädä sinne opiskelemaan, koska se kohtelu tuntui niin pahalta. Siinä vaiheessa, kun mulle selvisi tää tilanne, haut toisen asteen koulutukseen oli jo kaikki mennyt. Ainut vaihtoehto, mikä oli siinä jälkihaussa järkevää, oli mennä kokonaan lukioon.

On tästä hyvääkin seurannut. Tuntuu, että on tämän kaiken jälkeen vähän vahvempi ihminen kuin aikaisemmin, ja mulla on sellainen olo, että voin hakea ihan minne vaan opiskelemaan ja tehdä ihan mitä vain haluan. Tavallaan on hassua, että mä edes joskus pelkäsin, etten mä pärjäisi lukiossa. Nyt on huomannut, että joissain aineissa on helppokin saada hyviä numeroita ilman, että tarvitsee edes kauheasti panostaa.

On ollut kuitenkin tosi kivaa, kun meillä on lukion kanssa yläaste samassa rakennuksessa. Mä pääsen aina käymään siellä kässänluokassa, kun mä haluan. Siellä mä voin sitten tehdä niitä juttuja, joista tykkään tosi paljon.”

”Mä laitan aina viestiä opettajille, että nyt mä meen keikalle”

Minka Viljanen, 2. vuosikurssin opiskelija

Rauman lukio, Rauma

”Mä käyn *Satin Circuksen*, TCT:n ja *Roope Salminen ja koirien* keikoilla. Ne on melko pieniä nimiä, mutta ne on itselle tärkeitä, kun on oppinut tuntemaan niitä bändien tyyppejä. *Satin Circuksen*kin tyytit tietää mut nimeltä.

Aluksi siinä keikoilla kiertämisessä oli ideana se, että näkee bändin, mutta nykyään meen keikoille tapaamaan tuttuja. Koulussa on aina ne samat ihmiset ja kun Raumalla näkee vaan näitä samoja naamoja, niin keikoilla näkee uusia.

Oon aina ollut sitä mieltä, että en mene lukioon. Aina kun joku on ehdottanut sitä mulle, niin mä oon ollut silleen, että ei, mä opin tekemällä enkä lukemalla. Siksi on aika outoa, että lopulta menin lukioon. Mutta jotenkin kun tuli nää keikat, niin lukiosta sai paremmin poissaoloja anottua. Ja kuitenkin kun ei ollut ihan varma, että mitä haluaa tehdä tulevaisuudessa, niin lukio oli hyvä vaihtoehto. Nyt se mun miettimä lähihoitajan ura on vaihtunut opettajan tai miksaajan uraksi.

Mulla on ollut keikkoja nyt noin kerran viikossa. Opettajat luulivat aluksi, että mä itse esiinnyn jossain. Sitten kun niille selvisi, että käyn katsomassa keikkoja, niin ne alkoi ihmettelemään, että miksi teen tätä.

Melko pian ne alkoivat kuitenkin ymmärtämään. Hoidan kuitenkin kouluni hyvin, oon iloinen ja sosiaalinen, enkä lintsaa tunneilta turhaan. Mä laitan aina viestiä opettajille, että nyt mä meen keikalle. Ihmeen vähän mulla on tullut poissaoloja, vaikka lukujärjestys on ihan täynnä kursseja.

Nykyään oon paljon vastuuntuntoisempi. Paljon itsenäisempikin musta on tullut: keikoilla kun kiertelee itseksensä, niin pitää pitää huoli itsestään. Koulussakaan ei tule enää kukaan sanomaan, että nonni, teeppäs tää nytten, vaan pitää hoitaa itse asiat. Keikoilla kiertämällä saa myös kaupunkisivistystä! Mulla oli vielä vähän aikaa sitten ongelmaa muistaa kumpi on pohjoisemmassa, Tampere vai Turku. Nyt osaan jo erottaa ne.

Oon kotoisin pikkukylästä, kolkyt kilsaa Raumalta mettään päin, ja siellä mä oon asunut koko ikäni. Siellä mulla ei ole paljoa ikäkavereita. Ajattelen niin eri tavalla kuin ne. Meillä on erilainen musiikkimaku, eikä kaikki ymmärrä tätä mun keikkailua.

Ne, jotka on käynyt vaan Cheekin stadionkeikalla ja nähnyt sen screeniltä, niin niille se on ehkä ihan riittävää. Ne ei tiedä, miltä tuntuu, kun bändi tuntee sut nimeltä.”

Suomen Lukiolaisten Liitto alkaa kolkutella jo keski-ikää, kun järjestö täyttää 30 vuotta. Juhlavuoden kunniaksi etsimme, kuuntelimme ja kokosimme 30 lukiolaistarinaa yksiin kansiin.

Tämä ajankuva näyttää, millaisia ovat nykyhetken lukiolaiset. Tarinoista välittyy alle parikymppisten kunnianhimo, jännitys, ilo, epävarmuus ja kokeilunhalu – mutta myös rohkeus lähteä kohti tuntematonta ja luottamus siihen, että kaikki järjestyy.

SUOMEN
LUKIOLAISTEN
LIITTO

Akava